

«СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»

УДК 339.94

Безрукова Н. В., Свічкарь В. А.
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
bezrukova.nataliya.1976@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТНК

Динамічний розвиток світового господарства є невід'ємною частиною процесу перетворень економіки будь-яких країн, що, в свою чергу, стає базою для змін і вдосконалень суб'єктів господарювання. Сучасний світ характеризується потребою в постійних інноваціях та гнучкості компаній задля виживання в умовах турбулентної економіки. З одного боку, така тенденція розвитку стає запорукою розвитку конкуренції на ринку, що неминуче змушує транснаціональні корпорації (ТНК) до якісного оновлення стратегій їх розвитку, але з іншого, знижує шанси на появу і розвиток нових суб'єктів господарювання з обмеженим запасом матеріальних і фінансових активів. Таким чином, саме інновації стають рушійною силою розвитку і виживання компаній в умовах сучасного ринку.

Важливість новітніх розробок і нововведень не обмежується лише мікроекономічним рівнем конкретних суб'єктів господарювання. Велике значення інновації мають для розвитку країн і світової спільноти в цілому. Загальновідомо, що національна економіка може розвиватися в двох напрямках: екстенсивному та інтенсивному. До екстенсивних факторів розвитку країни відноситься приріст маси використовуваних у виробничій сфері первинних ресурсів (таких як робоча сила, земля, матеріальні складові), до інтенсивних – підвищення якості застосовуваних ресурсів і збільшення інтенсивності їх використання. У сучасних умовах випуск продукції та надання послуг за рахунок більшої зайнятості населення і залучення в обіг нових природних ресурсів обмежені. Вирішальне значення для економіки країни здобувають інтенсивні фактори. Проте підвищення кваліфікації кадрів, продуктивності праці, якісних характеристик матеріалів і обладнання, а також їх віддачі визначається швидкістю поширення інновацій. За різними оцінками, внесок НТП у приріст валового внутрішнього продукту (ВВП) найбільш розвинених країн складає 75-100% [4].

Метою дослідження є аналіз інноваційних чинників розвитку сучасних транснаціональних корпорацій в умовах міжнародної конкуренції.

Дослідження базується на використанні принципу єдності теорії і практики, прогнозуванні розвитку економічних процесів на основі методу наукової абстракції. Для досягнення мети і розв'язання завдань використані наступні методи наукового дослідження: історико-логічний метод, галузевий аналіз економічних процесів та явищ, метод індукції і дедукції.

Ринкова економіка, якій притаманна гостра конкурентна боротьба, вимагає особливого підходу до інновацій. Маючи на меті підвищення ефективності діяльності, інновації відкривають широкі перспективи для розвитку сучасних корпорацій. Успішна інноваційна діяльність дає можливість компанії сформувати позитивний імідж, підвищити конкурентоспроможність, ефективніше використовувати обмежені ресурси, збільшити прибуток.

Інноваційний тип розвитку накладає особливий відбиток на менеджмент компанії, його цілі, функції, методи, формуючи в його складі особливе автономне ядро – інноваційний менеджмент, що спрямовує і регулює всю сукупність інноваційно-інвестиційних процесів у господарській системі для забезпечення складної інтеграції науки, виробництва і ринку [1].

Інноваційний менеджмент забезпечує поступальний, пропорційний, ефективний

розвиток системи, її економічну стійкість і безпеку. При цьому менеджери повинні зосереджувати свої зусилля на чотирьох пріоритетних напрямках [2]:

- перетворення техніко-технологічної бази, зокрема, впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва та управління;
- формування нового складу персоналу, зокрема, шляхом підвищення кваліфікації і творчої активності працівників;
- інноваційне оновлення всіх сфер діяльності, напрямків організації виробництва і праці, складових систем управління;
- посилення спрямованості діючої системи мотивації праці на підтримання інноваційної діяльності, інноваційного клімату на підприємстві;
- об'єктивна і достовірна оцінка рівня інноваційності компанії, зокрема, слід визначитися з системою показників, розрахувавши які, можна визначити ступінь соціально-економічного розвитку підприємства, рівень та ефективність розробки, впровадження у виробництво і реалізацію науково-технічних розробок.

Мотиви створення і продажу інновацій обумовлені цілим рядом факторів. Основними факторами є [3]:

- 1) посилення конкуренції;
- 2) зміни у виробничо-торговому процесі;
- 3) удосконалювання технологій операцій;
- 4) зміни в системі оподаткування;
- 5) досягнення на міжнародному фінансовому ринку.

Задля утримання конкурентних позицій на ринку в умовах турбулентної економіки компанії мають дбати про постійне оновлення своєї господарської діяльності. При цьому інновації є продуктом не лише технологічних розробок, а й якісного оновлення процесів управління на підприємстві. Разом з цим необхідно зауважити, що незважаючи на важливість нововведень, не кожна компанія може дозволити собі проведення наукових досліджень, які в перспективі втіляться в інновації через їх високу вартість та обмеженість власних ресурсів. Таким чином, лише великі корпорації мають власні відділи досліджень, а малі і середні компанії купують готові результати у спеціалізованих компаній.

Таким чином, очевидно, що інновації стали одним з пріоритетних шляхів розвитку компаній і підвищення їх конкурентоспроможності на ринку. Варто зазначити, що у сучасній економіці, яка базується на знаннях, саме інновації у поєднанні з професійним менеджментом утворюють базу підвищення конкурентоспроможності і прибутковості компаній. Загалом можна стверджувати, що взагалі будь-яка конкурентоспроможність ґрунтується на інноваціях, слід тільки розрізняти про що йде мова – про нововведення в менеджменті, бізнес-моделі або про технологічну новизну.

Література:

1. Вербицька Г.Л. *Інновації як основа конкурентоспроможності підприємства* / Г.Л. Вербицька [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investycii.org>.
2. Марич О. *Забезпечення конкурентоспроможності підприємств з іноземними інвестиціями* / О. Марич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lnu.edu.ua/>
3. Смірнов О.О. *Вплив інновацій на підвищення конкуренто-спроможності персоналу промислових підприємств* / О.О. Смірнов // *Ефективна економіка*. – 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy>.
4. Столярчук Я.М. *Новітні тенденції міжнародної монополізації капіталу* / Я.М. Столярчук // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
5. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mep/...8.../5_Stolyarchyk.pdf.
6. *Research and development expenditure* / *The World Bank* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org>.